

tote sitne reči do konca ne sprejo med seboj, ker le 24 poslancev z nemškutarji vred je za potrditev glasovalo, 6 proti, 7 pa ni bilo navzočih. Tolaži nas to, da so dunajski in graški liberalci jezni na ovo potrditev; to pa je vselej pomenljivo. — Za popraviljanje Dravine struge na Koroškem bo $2\frac{1}{2}$ milijona goldinarjev treba, za Glano pa 195.000 fl. Država prevzame večino stroškov. — Poljaci v Gališkem mislijo poseben poljski oddelek deželnih brambovcov osnovati. — Iz Ogerske se je v treh letih veliko tisoč ljudij izselilo, največ Slovanov in Nemcev, malo Magjarov, a nič Judov, znamenje, da se tem tam dobro godi. V Budimpešti napadajo državni poslanci ministra Tiszaja, zakaj je na Hrvatskem nemire pouzročil, a naposled pred Hrovati skleknol. Tisza se dobro brani, češ, da je na Hrvatskem treba vsakako mir narediti in nered odpraviti. Hrvatski poslanci še niso vstopili v državni zbor v Budimpešti. Pravoč je, da bode zloglasni baron Rauch zopet ban hrvatski. To bo slabo za Hrovate. V Zagrebu so uže pričakovali, da se snamejo magjarski grbi pa do sedaj se to ni zgodilo. — V Bosni in Hercegovini izbrali so k vojakom 1200 novincev.

Vnanje države. Bismark zahteva od papeža, naj tudi ta odstavi izgnana nadškofa Melchersa in Ledohovskija, česar pa sv. Oča ne stori radi. Toliko pa je vendar Bismark od preganjanja odjenjal, da sedaj blizo 600 iztiranih mešnikov ide nazaj iz prognanstva v svoje prejšnje službe. — Ruski car vrne se 15. t. m. na Rusko nazaj. — Srbski kralj Milan izbral si je nove ministre, same uradnike in vojake ter skupščino poslal domov; to je Srbe silno razburilo, ker je protustavno. — Bolgari imajo sedaj zopet svoje lastne ministre namesto ruskih generalov; sklenili so tudi železnico avstrijsko — srbsko dalje skoz Bolgarsko nadaljevati in s turško zvezati. To bo za našo kupčijo v jutrovske dežele velike važnosti. — Francozi imajo zopet novega vojnega ministra. Thibaudin je odstopil, ker se ni hotel španskemu kralju prikloniti, ko je ta skoz Pariz potoval. — Kolera v Egiptu je popolnoma prenehala. — V Tonkingu so Francozi nekaj kitajskih čet pretepli, ki so bile došle Anamskim vstajnikom na pomoč.

Za poduk in kratek čas.

Celje.

(Zgodovinska črtica).

(Dalje.)

Vsled te velike bogatije postali so pa silno častilakomni. Častihlepnost zapeljala je že Hermana II., čegar slika se hrani še dan, da-

nes v Lipoglavi na Hrvatskem, v velike pregrehe in neizmerno oštrost zoper lastnega sina. Friderika II. Ta je bil namreč poročen z Elizabeto Frankopansko, plemenito ženo iz rodu slav-
nih hrvastkih velikašev, ki so tudi po Kranjskem imeli obširna posestva. V svoji mesni požehovitosti je ta človek storil marsikateri grdi greh. Pripovedka ljudska pravi, da se je hotel pregrešiti s kmetskim dekletom v Teharjih. Kmetje ondotni so bili nad tem silno razkačeni in bi bili morda grofu tudi česa žalega storili. Da je Friderik te svoje podložnike potolažil, dal jim je nekaj svoboščin, namreč to izredno pravico, da so smeli že v tistih hlapčevskih časih, ko kmet nikakoršnih pravic še imel ni, lastnega župana in svetovalce voliti. Pismo o teh pravicah so bili pa Teharjani pri nekem požaru izgubili in morali so z nova zanj pri deželnih knezih prositi. Ponovil jim je te svoboščine Ferdinand I. 25. maja l. 1547.

Prejšnji pogoltni Friderik II. Celjski je umoril ali pa umoriti ukazal svojo pravo soprogo Elizabeto le iz tega namena — umor se je zgodil ali v Krškem gradu ob Savi (zdaj razvalina) ali pa v Krapinskem gradu v hrvatskem Zagorji — da bi se mogel poročiti z lepo hrvatsko devico Veroniko Deseniško, rojeno iz manj žlahtne hrvatske rodovine v Desenicah v Zagorji.

Nad to zakonsko zvezo, ki ni odgovarjala visokim naklepom Friderikovega očeta, razsrdil se je poslednji (Herman II.) tako zelo, da je dal sina zapreti v velik turen na starem gradu celjskem*) kateri stolp (imenovan Friderikov turen) je še dan danes nekoliko ohranjen, Veroniko Deseniško je pa tožil pred sodnijo, da je čarovnica (copernica), a sodniki so jo spoznali za nekrivo, dasiravno so bili oni sami Hermanovi uradniki in torej od njega odvisni. Ker je bil pa siloviti tast sklenil smrt svoje sinahe, ukazal je svojemu oskrbniku, da jo je v Gradu v Ostrici (nekdaj pri Vranskem) v kopelji zadušil. Njeni soprug, katerega je bil oča tudi s tem kaznoval, da mu je podrl njegov grad v Kočevji, pokopal je bil njeno truplo v Jurkloštru pod Celjem, kjer je bil v tistih časih kartuzijanski samostan.

Po smrti Veronike Deseniške spravila sta se bila zopet oča in sin, in prišli so za celjsko grofovsko rodbino zopet slavni, zgodovinsko važni dnevi.

*) Stari grad je bil po smrti celjskih grofov od cesarskih prodan raznim osebam, ki so silno malo skrbele, da bi se bilo nekđaj trdno zidovje dobro ohranilo. Nek posestnik, ki se je bil že prej iz višine preselil v grad v mestu, prodal je bil razvaline starega gradu bližnjemu kmetu Gorišku za borihih 30 fl. Ta je iz razvalin prodajal kamen za kamnom, dokler se štajerska dežela ni usmilla tega zgodovinskega spominka in ga kupila, da nima nihče pravice, razdirati ga.

Pisatelj.

Svak Friderik II., nemški cesar Žiga, povzdignil je njega in sina Ulrika II., l. 1436. v knežji stan. To je pa silno žalilo avstrijskega in štajerskega vojvoda Friderika V. Vsled tega je nastala med tema gospodarjema slovenskih pokrajin nekaj let trajajoča vojska, v kateri so naši kraji veliko trpeli, kajti vojskoval se je brat zoper brata, t. j. Slovenec zoper Slovencea.

Še le l. 1443., ko je bil vojvoda Friderik V. voljen za nemškega cesarja, pogodila sta se s Celjskimi grofi tako, da jim je cesar Friderik potrdil njih knežji stan, a ti so pa nasprotno pripoznali Friderika V. za svojega fevdalnega gospoda.

V omenjenih praskah z avstrijskimi vojvodi je bilo celjsko mesto, za katero so domači grofi še precej skrbeli, skoro do tal pogorelo. Friderik II. je potem to svoje mesto čisto popravil, obdal ga z zidovjem in mu l. 1451 podelil iste svoboščine, katere so imela takrat že druga štajerska mesta.

Njegov sin, grof Ulrik II. poročil se je bil s srbsko kneginjo, Katarino Brankovičevó. On je bil poslednji, pa tudi najslavnejši Celjski grof. Bil je varuh in prvi minister mlademu njemu sorodnemu kralju Ladislavu (Posmrtiču), vladarju Ogerskemu, Českemu in Avstrijskemu. Zapletel se je pa bil v velike neprijateljske homatije z Ogerskimi velikaši, ki so ga bili 9. novembra l. 1456 v Belgradu umorili. Njegovo truplo so pa prinesli v Celje in tu v cerkvi minoritov (dan danes nemška cerkev) jako slovesno pokopali. Ko je pri tem slovesnem pogrebu herald (grbonosec) v črni obleki trikrat zaklical:

„Danes grof Celjski
in nikoli več!“

zagnali so — tako poroča stara kujiga — možje in žene tako žalosten jok in krik, da ga ni mogoče popisati.

Njegova vdova Katarina, katera je morala celjskih grofov posestva drugim pripustiti, šla je nekaj časa bivat na Hrvatsko, potem v Krški grad, kateri jej je bil v last prepuščen, in potem pa v Dobrovnik v Dalmaciji. Naposled pa se je podala v Macedonijo na Turškem k svoji sestri Mari, ki je bila vdova po turškem sultanu Amuratu IV. (Konec prihodnjič.)

Smešnica 41. Jud Majer je naredil krido, in jegov sosed, ki je mislil, da je pri tej priložnosti Majer svoj denar skrivoma na stran spravil, mu je enkrat rekel: „Ko bi pač jaz imel vaš denar!“ Jud mu odvrne: „In ko bi jaz imel vašo pamet, tedaj bi oba imela nič.“

Razne stvari.

(Svitli cesar) so Pilstančanom darovali 100 fl. v povečanje šolskega poslopja.

(Častno srenjčanstvo) podelili so št. Iljčani v Slov. goricah svojemu prejšnjemu mnogoletnemu županu Svatiju. Slava!

(Ormoški nemškutarji) grdo rovljejo zoper svojega pridnega župnika in ga tožijo od Poncija do Pilata pri vseh uradih — za stonj. Ogromna večina prebivalstva stoji za njim in ga visoko spoštuje.

(Banket) g. dr. Dominkušu na čast bo v mariborski čitalnici 28. t. m. ob 8. uri zvečer.

(Najiskrenejšo) zahvalo izreka za izvrstno zagovarjanje pred porotniki v Celji g. dr. Josipu Sernecu uredništvo Slov. Gospodarja.

(Šolstvo.) Nadučitelj v Vodah pri Terbovljah imenovan je I. Kern, učitelj Franc Gross in podučiteljica Amalia Drenig, učitelj v Svetini Jož. Topolovšek, učiteljica ročnih del v Vojniku in Novi cerkvi Maria Zotter.

(Morivci) grofa Majlatha: Berecs, Sporga in Pitely so k smrti obsojeni.

(Sromeljski kmetje) in tovarši, za voljo trtoušne komisije v Celji zaprti, so na cesarjevo milost iz zapore izpuščeni ter ne pridejo pred porotnike, ampak pred trojico sodnikov okrožne sodnije celjske.

(Iz Sesterž) nam piše slovensk krčmar, da imajo sedaj na Ptujскеj gori dacarja ali „Bestellter“, ki ne zna nič slovenski, kar dela veliko sitnost slovenskim krčmarjem.

(Slav. Narodna šola) v Ljubljani je podarila narodni šoli na Ščavnici v Gornje-Radgonskem okraji za šolsko in učiteljsko bukvarnico mnogo lepih in jako primernih slovenskih knjig, za katere se šolsko vodstvo pri srčno zahvaljuje.

(Za družbo duhovnikov) so vplačali čč. gg. Planinšek 11 fl. (ustn. dopl.), Mavčič 2 fl., Hribernik, Klepač, Kramberger Martin, Majcen, Matoh, Šalamun po 1 fl.

(Iz Velenja) se nam piše, da je v neki krčmi navduševal čevljarsk mojster (najbrže ud šulferajna) navzoče kmete za nemštvo, rekoč: Ali ni res, Ogrji so vsi Slovenci? Vidiš, in če pa Slovenec prideš ne Ogersko, in ne znaš nemški, te ne bo nikdo zastopil! Pa Rusi so tudi vsi Slovenci. Pa le idi na Rusovsko in govori slovensko, če te bo kdo zastopil! Bi li ne bilo koristneje, ko bi se dotični gospod zdaj o vseh Svetih v prvi razred ljudske šole vpisal?

(Potres) je bil 10. t. m. na spodnjem Štajerskem, v Celji pa tudi na Slatini so ga 3 sekunde dolgo čutili.

(Gospodična Tribnikova) slavno znana igralka na glasoviru omožila se je v Gradci s plem. gosp. Engelbertom Grössl, ki je žandarski ritmajster in poveljnik žandarstva v Dalmaciji.